

Nordplus språk -god praxis

Nordplus

Nordplus

Nordplus språk.
God praxis.

© Nordplus 2020

Redaktörer: Þorgerður Eva Björnsdóttir, Eva Einarsdóttir

Layout: Steinar Júlíusson

Omslagsfoto: Unsplash.

Andra foton: Juan Ci, Gorodenkoff, Yadid Levy / Norden.org,
Brooke Cagle / Unsplash, Johannes Jansson/norden.org,
wavebreakmedia / Shutterstock

Nordplus

Nordplus är Nordiska Ministerrådets program för att understödja samarbete och mobilitet mellan utbildningsinstitutioner i de nordiska och baltiska länderna. Nordplus är ett av de största initiativen i det nordiskutbildningssamarbetet, och programmet stödjer institutionernas samarbete inom hela utbildningsområdet, från förskola och grundskola till gymnasium, vuxenutbildning och högre utbildning.

Nordplus etablerades 1988 och har i över 30 år stöttat det nordiska utbildningssamarbetet och samhörigheten mellan de nordiskaländerna. År 2008 kom de baltiska länderna med i Nordplus.

Det Nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa. Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordisk ministerråd

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn

www.norden.org

Ladda ner och beställ nordiska publikationer:

www.norden.org/nordpub

Information

Nordplus nordiska språk ger stöd till aktörer inom det nordiska språkområdet i de nordiska och baltiska länderna och de tre självstyrande områdena. Programmet stärker språkförståelse av andra nordiska språk, primärt i danska, norska och svenska och finansierar ett brett spektrum av projekt, från akademisk forskning till daghemsspel med nordiska språk som sitt huvudsakliga fokus.

Nordplus Nordiska Språk kan sökas av aktörer med intresse för eller kunskap om nordiska språk. Ansökningar från skolor, lärosäten, offentliga institutioner, privata företag och även konst-, teater- och musikgrupper som använder kreativa metoder för att öppna en värld av nordiska språk till barn och allmänheten välkomnas. Exempel på projektaktiviteter med fokus på nordiska språk som fått finansiering är konferenser, workshops, seminarier, språkkurser, publikationer och forskning, läromedel och dataspel.

I det här häftet vill vi visa exempel på projekt som har finansierats av Nordplus nordens språk.

EXEMPLAR FÖR OCH GRUNDSKOLAN

Atlantbib

Atlantbib er en fællesnordisk fagportal, hvor elever og lærere skriver små e-fagbøger om lokale forhold. Elever fra deltagende skoler undersøger et emne af interesse for dem og skriver deres egne bøger - enten som enkeltperson, par eller fælles i klassen. Bøgerne redigeres og godkendes af læreren. Efterfølgende lægges bogen ind på hjemmesiden og der intales lyd. Teksterne sendes herefter til de andre deltagende skoler og bøgerne oversættes og intales på deres sprog. Alt samles på Atlantbib.org. Alle skoler intalerer deres eget sprog.

Projektet startede som et fagbogsprojekt til de yngste, men har erfaringsmæssigt vist sig at dække elever fra 2.-6. klasse. Læseren lærer om kultur, geografi og historie og hører sproget autentisk indlæst - af elever fra de deltagende skoler. Da Danmark, Norge og Sverige har obligatorisk nabosprogsundervisning, og Grønland, Færøerne og Island har dansk som obligatorisk fag, og Finland har svensk, er det meget relevant læsning alle steder. Dertil kommer samerne fra Norge, Sverige og Finland, som er to- eller tresprogede, som tilgodeses. De har her også mulighed for at fortælle om deres kultur og historie. Desuden tilgodeses de to- eller tresprogede samere, som kommer fra Norge, Sverige og Finland.

Atlantbib kan opdeles i to eller tre grene. En gren hvor hele produktionslinjen føres. Den anden gren er brugen af Atlantbib som et læseværktøj af fagbøger. Den bruges i læseundervisningen og i nabosprogsundervisningen. Samt Nordiske skoler i udlandet, som også af og til bruger siden. Atlantbib.org er en rigtig god portal til brug for tilflytttere fra andre verdensdele. På Atlantbib møder flygtninge et autentisk sprog og lande/kulturinfo. Siden er gratis for alle at bruge og kræver ingen login. Siden er enkel og lige til at gå til. Der kræves ikke nogen forhåndskendskab til siden for at kunne bruge funktionerne. www.atlantbib.org

EXEMPLAR FÖR OCH GRUNDSKOLAN

Norden for Alle & Vores Klima

Elever fra hele norden fra 3. klasse til og med 9. klasse var inviteret med til et online samarbejde på tværs af sprog og grænser for at lære mere om hinanden og hinandens kultur, sprog, geografi og klima. Lærerne var først på et undervisnings-seminar nord for København, hvor de fik introduktion til konceptet og den fælles undervisningsplatform www.nordenforalle.dk. Der blev udarbejdet en lang række undervisningsmaterialer til platformen og et større temahæfte til årets tema "Vores klima," som kunne anvendes i undervisningen. Materialet var på 3 sprog; Dansk, norsk og svensk, og inddelt i 3 aldersgrupper. Det var så de samme lærere, der stod for tilrettelæggelsen af undervisningen på tre dage. Fælles for alle var, at de skulle lave en præsentationsfilm, der fortalte, hvem de var, således at deres venskabklasser ude i Norden vidste, hvem de mødtes med online. At lave en præsentationsfilm giver også eleverne en indsigt i egen kultur. De skulle vurdere, hvad der er vigtigt og relevant at fortælle, og de skulle formidle det, således at deres budskab nåede frem, også selvom modtagerne ikke talte samme sprog. Eleverne besøgte også et forbrændingsanlæg og udvekslede også ideer om hvad man kan gøre for at bremse den nedslående klimaforandring.

Det gjorde indtryk på eleverne at høre eleverne give deres besvær med om klimasituationen set fra deres perspektiv og egne oplevelser. Der blev bl.a skabt film, modeshows med genbrugstøj og forsøg, der viste konsekvenserne af en global opvarming. Eleverne fik også en større indsigt i Nordens lande og en større indsigt i de forskellige sprog og fællesskab. Eleverne synes godt om projektet og siger f.eks.

"Det er hamrende sjovt og spændende at prøve at snakke dansk, lære noget nyt og deltag i et så stort fælles fjernmøde - online. Det var sjovt at snakke og lære om klimaforandringer som er et vigtigt emne at tænke på."

Alle klassetrin kan være med og er velkomne.
sites.google.com/nordensdage.nu/nordenforalle

EXEMPEL PRIVAT OCH NGO

PONC

– Partnership for online Norwegian courses

Prosjektets formål er å utveksle erfaringer og ideer som kan bidra til å etablere, teste og evaluere modeller og tjenester for mer læring og bedre internasjonal deltagelse på nettkurs i norsk på nivå A2, B1 og B2. Det er stor interesse for å lære norsk i de baltiske landene og mange lokale tilbud om norskopplæring. Prosjektet vil derfor utveksle erfaringer og drøfte muligheter for å teste og evaluere en samarbeidsmodell mellom den norske nettskolen NooA, den norske kursleverandøren Norsk nettkurs og tre baltiske språkskoler med norskopplæring. Nettkurset som ble lansert av prosjektpartnerne - norsk for nybegynnere - er hovedsakelig laget for elever med estisk, latvisk eller litauisk bakgrunn, ettersom ordbokens funksjon og grammatiske forklaringer for kurset er på disse språkene. Imidlertid kan den også brukes av andre brukere. Kurset passer best hvis du har noen grunnleggende kunnskaper i norsk (A1), men fordi alle ordene er forklart, kan også nybegynnere bruke kurset. Prosjektet bygger videre på et samarbeid mellom NooA og Norsk nettkurs. Det går i hovedsak ut på at NooA leverer læringsplattformen og det pedagogiske rammeverket, mens Norsk nettkurs står for det faglige innholdet i kursene. De baltiske partnerne trekkes inn for å bidra med lokale erfaringer og kompetanse om

faglige og pedagogiske utfordringer, rekruttering, støtte og oppfølging. Resultatene er primært til nytte for prosjektpartnerenes virksomheter, lærere og kursdeltakere, men resultatene (informasjon om prosjektet) er også tilgjengelige for allmenheten.
<https://www.nooa.no/ponc/>

EXEMPLAR UNIVERSITETSNIVÅ OCH FORSKNING

Taleboblen.hi.is

Taleboblen er et sprogværktøj, som har til formål at fremme islændinges, færingers og grønlænderes indlæring og brug af dansk. Ved udvikling af Taleboblen blev der gjort brug af ny datalingvistisk viden og aktuelle teorier om sprogindlæring og dens udvikling fandt sted i samarbejde med dansklærere og deres elever i Færøerne, Grønland og Island. Der sættes fokus på almindelige fraser fra hverdagssproget og deres brug. Ved hjælp af Taleboblen kan du blive bedre til at tale dansk. På Taleboblen kan du finde en frase samt dens betydning og se, hvordan den er brugt i kontekst! Lytte til en frase, sige den selv og få feedback fra Talebob! Lytte til samtaler og øve samtaler med andre! Lytte til en frase, sige den selv og finde ud af, hvor godt du taler ved at sammenligne din egen udtale med indfødte danskeres! Lege med aktiviteter og musik! www.taleboblen.hi.is

EXEMPLAR UNIVERSITETSNIVÅ OCH FORSKNING

Islex webordbogen

ISLEX er en flersproget ordbog fra moderne islandsk til dansk, norsk bokmål, nynorsk, svensk, færøsk og finsk. ISLEX er et samarbejdsprojekt mellem seks institutioner i Island, Danmark, Norge, Sverige, Finland og på Færøerne fra 2005-2018. Den islandske redaktion er ansvarlig for det islandske ordstof og for udformningen og udviklingen af den fælles database. Målsprogsredaktionerne er ansvarlige for bearbejdelsen af ordbogsstoffet til de respektive målsprog. ISLEX-ordbogen er den første elektroniske ordbog, der omfatter og forbinder flere nordiske sprog. Den indeholder ca. 50.000 opslagsord og deres oversættelse. Ordbogen dækker moderne islandsk sprog med særlig vægt på at repræsentere et mangfoldigt udvalg af kollokationer, idiomer og eksempler med tilhørende oversættelser til målsprogene. På ordbogens hjemmeside er der forskellige typer af søgemuligheder. Man kan f.eks. vælge at foretage opslag i et eller flere af målsprogene. Det er således muligt at få indblik i det islandske sprogs forbindelse til målsprogene og ligeledes et overblik over forbindelsen mellem målsprogene. ISLEX opfylder forskellige målgruppers behov. Som en islandsk-skandinavisk ordbog retter den sig på den ene side mod svenske, norske, danske og færøske brugere, bl.a. som hjælp til oversættelse

fra islandsk eller til studier og undervisning i islandsk i Norden, og på den anden side mod islandske brugere, der har behov for oplysninger om ord og udtryk på de øvrige nordiske sprog. ISLEX er et vigtigt bidrag til styrkelsen af de kulturelle forbindelser i Norden og til fremme af den internordiske sprogforståelse.
<https://islex.arnastofnun.is/dk/>

EXEMPLAR NETWERK OCH CONFERENCES

Nordisk Nabosprogsdidaktik og Nabosprogskommunikation i Læreruddannelserne

Projektet bygger på et flerårigt tværnordisk samarbejde og netværk for læreruddannelser i Norden. Projektets primære formål og ambition har været at udvikle et fælles uddannelsestilbud i nordiske nabosprog og nabosprogsdidaktik til lærere og andre med interesse for nordisk sprogforståelse. For trods et mangeårigt politisk samarbejde mellem de nordiske undervisningsministre om sikring af den internordiske sprogforståelse eksisterer der i dag ikke en uddannelse med eksplisit fokus på det nordiske til undervisere på læreruddannelsen og lærerne i skolerne.

Projektet har skabt et stærkt og idérigt netværk af nordiske undervisere på læreruddannelser, der inspirerer hinanden, har varig kontakt og spreder projektets resultater og tanker blandt kolleger i de respektive læreruddannelsesinstitutioner. Det har også ført til en ny dybdegående forståelse af det mangefacetterede begreb om nabosprogets didaktik. Projektet har nået sit mål om at udvikle og styrke didaktiske metoder, såsom ambassadormodellen, den nordiske sommerskole og et forslag til en kandidatuddannelse. Det netværk, der blev dannet i projektperioden, har bidraget til at binde nabosprogsforskning og læreruddannelse sammen.

EXEMPLAR NETWERK OCH CONFERENCES

Konferense om lexikografi i Norden

Projektets syfte är att stärka den fackliga kunskapen, skapa ökad kontakt och tätare nätverksrelationer inom det nordiska lexikografiska samfundet genom att arrangera konferenser om lexikografi i Norden. Konferenserna brukar samla ett brett spektrum av deltagare från universitet, stora nationella ordboksprojekt, kommersiella förlag och mindre specialiserade ordboksprojekt inom de lexikografiska miljöerna i Norden och delvis i Baltikum. Temat för denna konferens var "Ordböcker – av vem, för vem och varför?" Vilken funktion och ställning har ordböcker i den virtuella, digitala världen och hur kunde de utvecklas? Viktiga frågor är till exempel: lönar det sig att satsa resurser på lexikografiskt expertarbete för att producera och publicera ordböcker av hög kvalitet eller räcker det med gratis tillgängliga nätresurser? Ett specialområde som speciellt kommer att lyftas fram under konferensen är etymologiska ordböcker. Etymologi är ett område som intresserar den breda allmänheten, men det kan vara utmanande att hitta en lämplig form för att presentera resultaten av nyare etymologisk forskning utanför forskarmiljön. På Helsingfors universitet pågår ett internationellt förankrat projekt för uppdatering av finska etymologier, projektet kommer att medverka med

en temasektion på konferensen. Arrangörerna önskar föra samman aktörer inom nordisk lexikografi för att granska, reflektera över och föra diskussioner om aktuella utmaningar och möjligheter, till exempel förändringar och paradigmskiften i det digitala samhället och vad dessa har medfört för lexikografin. Projektet önskar också bidra till kvalitetssäkring och utveckling av språkliga resurser i de nordiska länderna för att på alla nivåer befrämja nordisk språkförståelse och nordisk kultur. Finns det i framtiden tillräckliga resurser för lexikografiskt expertarbete? Kommer kvalitetsordböcker för nationella språk och inom tvåspråkig lexikografi att redigeras, uppdateras och publiceras i Norden under 2020-talet? Kan lexikografer och språkteknologer genom utbyte av erfarenheter och gemensamma satsningar skapa bättre förutsättningar för att trygga och utveckla lexikografin i Norden?

helsinki.fi/sv/beta/15-konferensen-om-lexikografi-i-norden

EXEMPLAR NETWERK OCH CONFERENCES

Nordiska dialektologkonferensen

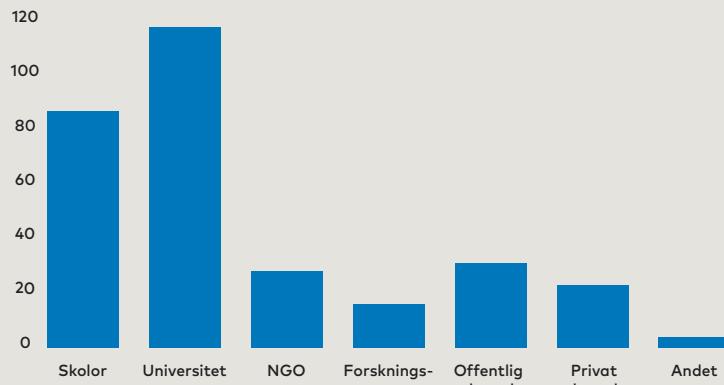
Konferensens övergripande tema var Språklig variation i den moderna tidsåldern. Tanken var att konferensens fokus skulle leda till ett bredare intresse för digitalt dialektmaterial. Programmet innehöll bland annat föredrag om digitala analysmetoder och digital kommunikation samt presentationer av programvaror och korpusar. Konferensen samlade närmare 100 de bästa dialekt- och variationsforskarna i Norden, övriga Europa och Nordamerika. Under de tre dagarna kunde språkforskarna i nordiska språk diskutera pågående projekt och skapa nya forskarnätverk där språken i Norden stod i fokus. Det vetenskapliga programmet bestod av föredrag i plenum, sektionsföredrag och posterutställning fördelade på tre dagar och sju tematiska sektioner:

- 1) Dialekt i samtal,
- 2) Samhällsförändring och språkförändring,
- 3) Dialektbruk och dialektförhandlingar online,
- 4) Variation och språkförändring i färöiska,
- 5) Syntaktisk variation och förändring i de nordiska dialekterna,
- 6) Lingvistiska konsekvenser av digital språkkontakt,
- 7) Attityder till isländska.

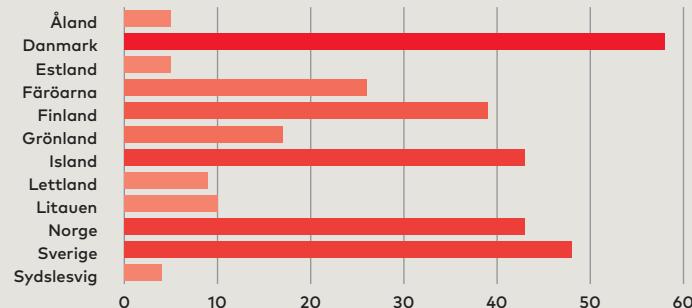

Som alltid på de nordiska dialektologkonferenserna var dock alla ämnen som kopplar till geografisk och sociokulturellt betingad variation välkomna. Under konferensens gång diskuterade föredragshållarna frågor som: Hur och var används dialekter i Norden? Vad påverkar utvecklingen av dialekter och i vilken riktning utvecklas dialekter idag? Vilken betydelse har dialekter för nordbor och hur påverkar till exempel ökad mobilitet och ny teknik vårt förhållningssätt till dialekter och språklig variation? conference.hi.is/dialektolog2018/

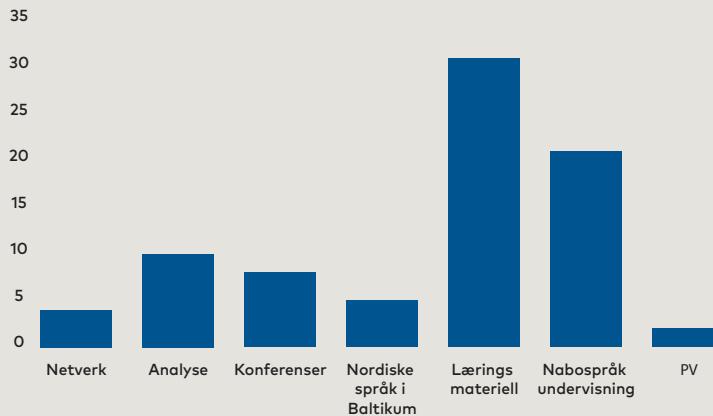
Deltagande enligt organisationstyp 2016-2019

Deltagande per land 2016-2019

Deltagande enligt typ av aktion 2016-2019

www.nordplus.is